

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi kaivosmineraaliveron verotusarvojen perusteena sovellettavista hintatiedoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Hannukainen Mining Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston asetuksen muutosluonnoksesta, joka koskee kaivosmineraaliveron verotusarvojen perusteena käytettäviä hintatietoja.

Yhtiö pitää tärkeänä, että veromallin ja verotusarvojen valmistelussa huomioidaan sekä teollisuuden käytännön toimintaedellytykset että Euroopan unionin kriittisten raaka-aineiden asetuksen (EU) 2024/1252 tavoitteet.

Hannukainen Mining Oy omistaa luvitusvaiheessa olevan kaivoshankkeen, jonka tavoitteena on tuottaa magnetiittirikastetta (rautaoksidirikaste) sekä kupari-kultarikastetta.

Hannukainen Mining Oy esittää huolensa ehdotettujen verotusarvojen määrittämisperusteiden epämääräisyydestä ja ehdottaa niiden korjaamista selkeämmiksi ja toimivammaksi. Lisäksi yhtiö nostaa esiin huolen verotusarvojen vaikutuksista suomalaisen kaivosteollisuuden toimintaedellytyksiin, investointihalukkuuteen sekä elinkeinojen kestävään kehitykseen.

Raudan verotusarvon määrittäminen ja sen virheellisyys

Esityksessä ehdotetaan raudan verotusarvon määrittämistä kuumavalssatun kelan hinnan perusteella. Kuumavalssattu kela on yksi monista mahdollisista rautaoksidirikasteen käyttökohteista ja pitkälle jalostettu terästuote. Rautaoksidirikaste on kaivostoiminnan monivaiheisen rikastusprosessin lopputuote, jolla käydään kauppaa globaaleilla markkinoilla ja jonka arvo vastaa huomattavasti paremmin raaka-aineraudan hintaa kuin pitkälle jalostettu terästuote. Muiden metallien tapauksessa verotusarvojen perusteena käytetään raaka-ainemarkkinoita, joissa ei ole tuotteen jatkojalostuksessa syntyvää merkittävää lisäarvoa mukana. Nyt esitetyllä tavalla laskettuna verotusarvo muodostuu yli kuusinkertaiseksi rautaoksidirikasteen todelliseen markkina-arvoon verrattuna.

Rautarikasteiden kauppa tapahtuu rikasteiden laadun mukaan määräytyvien tonnihiltojen perusteella. Keskeisiä muuttujia laadun määrittelyssä ovat rautaoksidipitoisuus sekä erinäisten haitta-aineiden pitoisuudet. Markkinoilla peruslaatuksena rautaoksidirikasteena noteerataan 62 % rautaa sisältävä rikaste, jonka hinnoittelu tapahtuu globaaleilla markkinoilla. Hintatietoja 62 % rautaoksidirikasteen maailmanmarkkinahinnoista on saatavilla esimerkiksi Investing.com- ja Fastmarkets-sivustoilta.

Verotusarvoa määritettäessä tulee huomioida myös se, että kaivoksen rikastamon syötteet sisältävät rautaa myös muissa mineraaleissa kuin rautaoksidoissa. Hannukaisen tapauksessa osa malmin rautapitoisuudesta tulee silikaattimineraaleista ja sulfidimineraaleista, kuten rikkikiisu (FeS_2) ja magneettikiisu (FeS), jotka ovat pääosin jätettä. Tästä syystä raudan verotusarvon määrittäminen on harhaanjohtavaa. Verotuksen perustana tulisi olla ainoastaan syötteiden rautaoksidien rautapitoisuus. Syötteiden rautaoksidipitoisuutta pystytään mittaamaan esimerkiksi Satmagan-analysaattorilla.

Verotusarvoksi esitetty kuumavalssattu kela on yksi terästeollisuuden jatkojalostuksen tuotteista. Jotta tähän tuotteeseen päädytään, tarvitaan useita teollisuusprosessin vaiheita. Näissä prosesseissa käytetään runsaasti muitakin raaka-aineita kuin rautaoksidirikastetta, kuten kalkkia, hiiltä, seosaineita ja romurautaa. Lisäksi näissä prosesseissa käytetään runsaasti energiaa. Tarkemmin tämä jalostusketju on esitetty liitteessä 1. Tästäkin syystä tällaisen jatkojalostusketjun lopputuotteen käyttäminen verotusarvon määrittämisessä on kyseenalaista.

Ehdotuksen vaikutukset

Esityksen valmistelumuistion kappaleessa 3 on esitetty vaikutuksien arvioinnissa, että Suomessa ei tuoteta rautaa, eikä ehdotetun verotusarvon vaikutuksia voi arvioida suomalaisen tuotannon kannalta. Yhtiö on tästä täysin eri mieltä.

Käytettäessä yli kuusinkertaista verotusarvoa kaivosmineraaliveron määrittämisessä todelliseen markkina-arvoon verrattuna, Suomessa ei olisi edellytyksiä rautaoksidirikasteen tuotannolle. Hannukaisen kaivoshankkeen kohdalla tämä tarkoittaisi yli 1,36 miljardin euron verotulojen menetyksiä valtiolle koko hankkeen elinkaaren aikana. Tämä arvio perustuu Ramboll Finland Oy:n vuonna 2021 tekemään aluetaloudelliseen vaikutusarvioon. Arviointi perustuu resurssivirtamalliin, joka on kehitetty Sitran toimeksiannosta Ramboll Finlandin ja Luken yhteistyönä.

Verotusarvojen ero on laskettu vertaamalla peruslaatuisten rautaoksidirikasteiden hintaa kuumavalssatun kelan hintaan. Näiden hintojen ero on ollut viimeisen vuoden aikana keskimäärin yli kuusinkertainen.

Ehdotettu kaivosmineraalivero (2,5 %) ei toteudu raudan kohdalla oikeuden mukaisesti suhteutettuna muihin metalleihin. Hannukaisen kaivoshankkeen tapauksessa verrattaessa ehdotettua kaivosmineraaliveroa ja verotusarvoa rautaoksidirikasteen myyntihintaan (raudan osuusliikevaihdosta) on todellinen kaivosmineraaliveroprosentti 16,36 %. Tarkempi laskentataulukko löytyy liitteestä 2.

Suomessa ei tällä hetkellä tuoteta lainkaan rautaoksidirikasteita tai -pellettejä, vaan huomattava määrä rautaoksidirikastetta tuodaan pelletteinä (tilastoissa rautamalmina) terästeollisuuden tarpeisiin. Vuonna 2022 Suomeen tuotiin rautamalmeja (pelletteinä)

2,76 miljoonaa tonnia, joiden arvo oli 512 miljoonaa euroa eli 185,5 euroa tonnilta (TEM:n toimialaraportti, kaivosala 2023). Selkeyden vuoksi on syytä todeta, että myös rautaoksidipelletit ovat jatkojaloste, sillä ne syntyvät sintrausprosessissa, jossa hienorikaste jalostetaan pelleteiksi.

Suomen terästeollisuus on yksi kansantaloutemme tukijaloista, jonka kilpailukyky ja toimintavarmuus ovat keskeisiä Suomen huoltovarmuuden ja kriisinkestävyyden kannalta.

Kaivoshankkeiden kannattavuusselvityksiä ja malmivaroja päivitetään määräajoin. Keskeinen osa tätä työtä on hankkeen kustannusrakenteen päivittäminen, johon sisältyy myös hankkeen maksamien verojen päivitys. Päivitys tehdään aina voimassa olevan lainsäädännön ja verotuksen mukaisesti. Hannukainen Mining Oy on valmistautunut jättämään CRMA-hakemuksen ja päivittänyt malmivarojaan hakemuksen edellyttämällä tavalla. Nykyisessä tilanteessa verotuksen perusteisiin liittyy kuitenkin useita avoimia kysymyksiä, jotka vaikuttavat hankkeen taloudellisten laskelmien luotettavuuteen. Tämän vuoksi hakemuksen jättäminen tammikuussa 2026 ei ole realistista, vaan hakemuksen ajankohta on tarkoituksenmukaista ajoittaa siihen vaiheeseen, kun verotusta koskevat perusteet ovat selkeästi määriteltäviä ja ennakoitavia.

Esitetty veromalli kannustaa syöttämään rikastamolle vain korkeapitoista malmia. Tämä lisää jätteen määrää, nostaa kustannuksia ja lyhentää kaivosten elinikää. Vaikutus on päinvastainen kuin kaivosmineraaliveron alkuperäinen tavoite rikastamolle syötettävän malmin tarkemmasta hyödyntämisestä.

Esitetty kaivosmineraalivero ja sen verotusarvojen määräytyminen ovat ristiriidassa Euroopan unionin kriittisten raaka-aineiden asetuksen (EU) 2024/1252 tavoitteiden kanssa. Vero kohdistuu voimakkaasti muun muassa koboltin ja kuparin hyödyntämiseen ja heikentää näiden metallien hyödyntämiseen tähtäävien kaivoshankkeiden kannattavuutta ja tuotantomääriä. Koboltin osalta on huomattava, että se on aina sivutuote, eikä sitä louhita ensisijaisena tuotteena missään EU:n alueella. Nousevat tuotantokustannukset ja liian korkea verotus voivat muodostua esteeksi myös näiden sivutuotteiden hyödyntämiselle.

Ehdotus:

Hannukainen Mining esittää, että raudan verotusarvo määritettäisiin 62 % rautaa sisältävän rautaoksidirikasteen maailmanmarkkinahinnan perusteella. Hintatiedot tämän rikasteen osalta löytyvät Investing.com- tai Fastmarkets-sivustoilta. Verotusarvo tulisi kohdistaa rautaoksidiin tai magnetiittiin, ei rautaan. Näin verotus kohdistuisi kaivoksella tuoteistettavaan mineraaliin, jolla on todellista taloudellista arvoa, eikä jätejakeisiin.

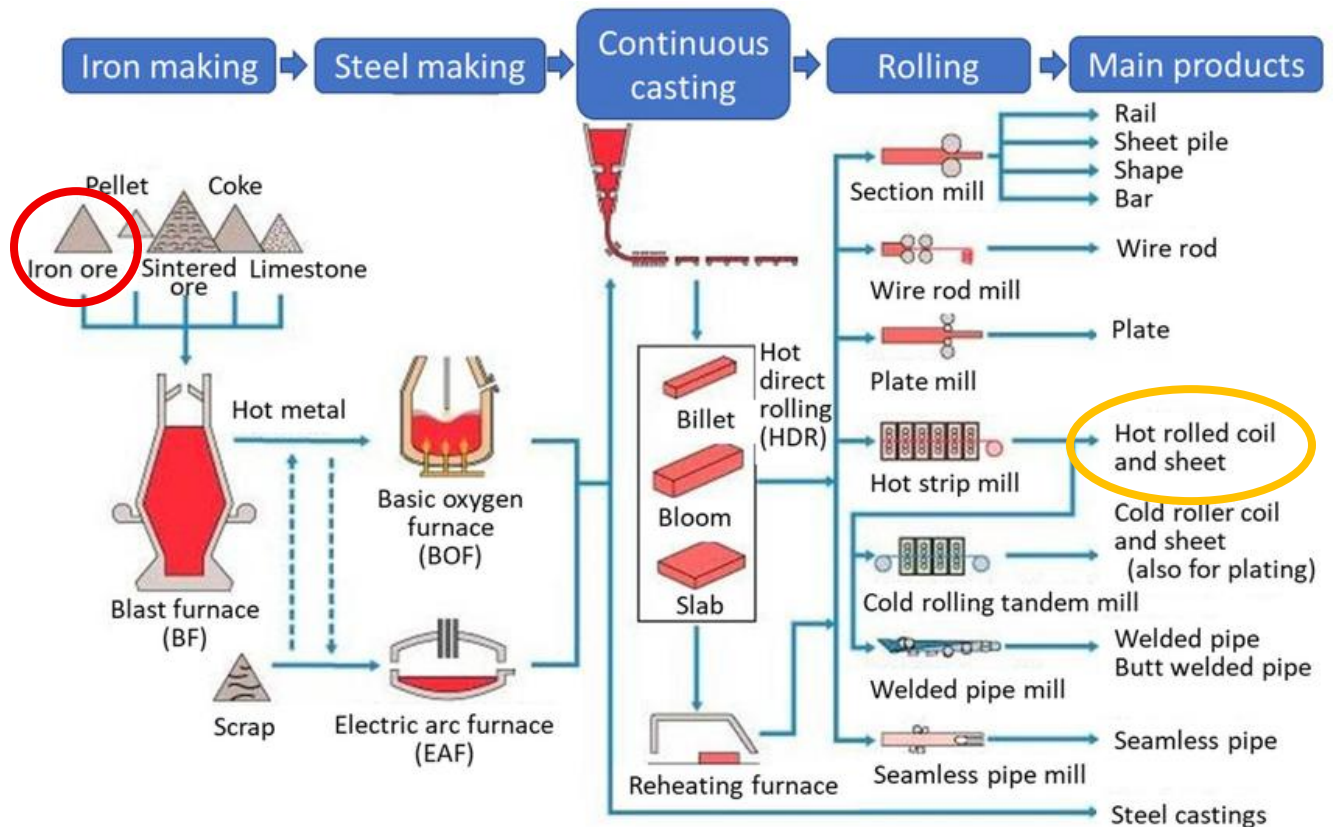
Yhteenveto

Ehdotuksessa käytetty kuumavalssatun kelan hinta ei sovellu rautaoksidirikasteen verotusarvoksi, koska se on pitkälle jalostettu terästeollisuuden tuote. Jalostetun terästuotteen käyttö rautaoksidin verotusarvon määrittämisessä ei ole perusteltua.

Oikea peruste on markkinoilla peruslaatuiseksi rautarikasteeksi noteerattu 62% rautaa sisältävä rikaste, jolle löytyy hintatietoja verotusarvon määrittämistä varten.

Verotusarvon määrittäminen raudalle on kyseenalaista, koska rautarikaste ei nimestään huolimatta sisällä pelkkää rautaa, vaan rautaoksideja. Kaivosten ja etenkin monimetallikaivosten rikastamojen syötteet sisältävät rautaa sisältäviä mineraaleja, joita ei hyödynnetä vaan ne päätyvät jätteisiin. Tällöin raudan pitoisuuden käyttäminen verotuksen perustana aiheuttaisi myös jätevirtojen verottamista.

Liian korkea verotusarvo todennäköisesti estäisi kotimaisen rautarikasteen tuotannon syntymisen. Tämä heikentäisi Suomen kaivosalan investointihalukkuutta ja voisi vaarantaa EU:n raaka-ainetavoitteiden toteutumisen. Oikein määritelty verotusarvo tukee kestävästä hyödyntämisestä, vähentää jättemääriä ja parantaa toiminnan ennakoitavuutta.

Liite 1: Raudan ja teräksen tuotantoketju

Lähde: Singh, S. et al. (2023). *Applications and Developments of Thermal Spray Coatings for the Iron and Steel Industry*. Materials 16(2):516. DOI: 10.3390/ma16020516

Liite 2

8.12.2025

Lausunto kaivosmineraaliveron verotusarvosta

Esimerkkilaskelma: Kaivosmineraaliveron osuus rautaoksidirikasteen arvosta

1. Kaivosmineraalivero

		Yksikkö	Lähde
Rikastamon syöte	6 500 000,00 €	t/v	
Rautapitoisuus	30,5 %		
Rautaa syötteessä	1 982 500,00	t/v	
Kuumavalssattu kela	712,07	USD/t	LME Steel HRC NW Europe (Argus) 4.12.2025
Kurssi EUR/USD	1,1666		EKP, 5.12.2025
Kuumavalssattu kela	610,38	EUR/t	
Arvo	1 210 079 525,97	EUR/v	
Veroprosentti	2,5 %		
Kaivosmineraalivero	30 251 988,15	EUR/v	

2. Rautaoksidirikasteen arvo

		Yksikkö	Lähde
Rautaoksidirikastetta	2 000 000,00	t/v	
Rautaoksidirikasteen hinta	107,88	USD/t	TIOC1, 5.12.2025
Kurssi EUR/USD	1,1666		EKP, 5.12.2025
Rautaoksidirikasteen hinta	92,47	EUR/t	
Rautaoksidirikasteen arvo	184 947 711,30	EUR/v	

3. Kaivosmineraaliveron osuus rautaoksidirikasteen arvosta

		Yksikkö	Lähde
Kaivosmineraalivero	30 251 988,15	EUR/v	
Rautaoksidirikasteen arvo	184 947 711,30	EUR/v	
Vero% rautaoksidirikasteen arvosta	16,36 %		

Lähteet: Argus (4.12.2025), EKP (5.12.2025), TIOC1 (5.12.2025)